

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

IGA LIIGE LOEB! • ILMUB AASTAST 1925

NR 11 • 18/6/2014

Ettevõtja küsib: Kas tööandjal on õigus puhkust katkestada või edasi lükata?

► lk 5

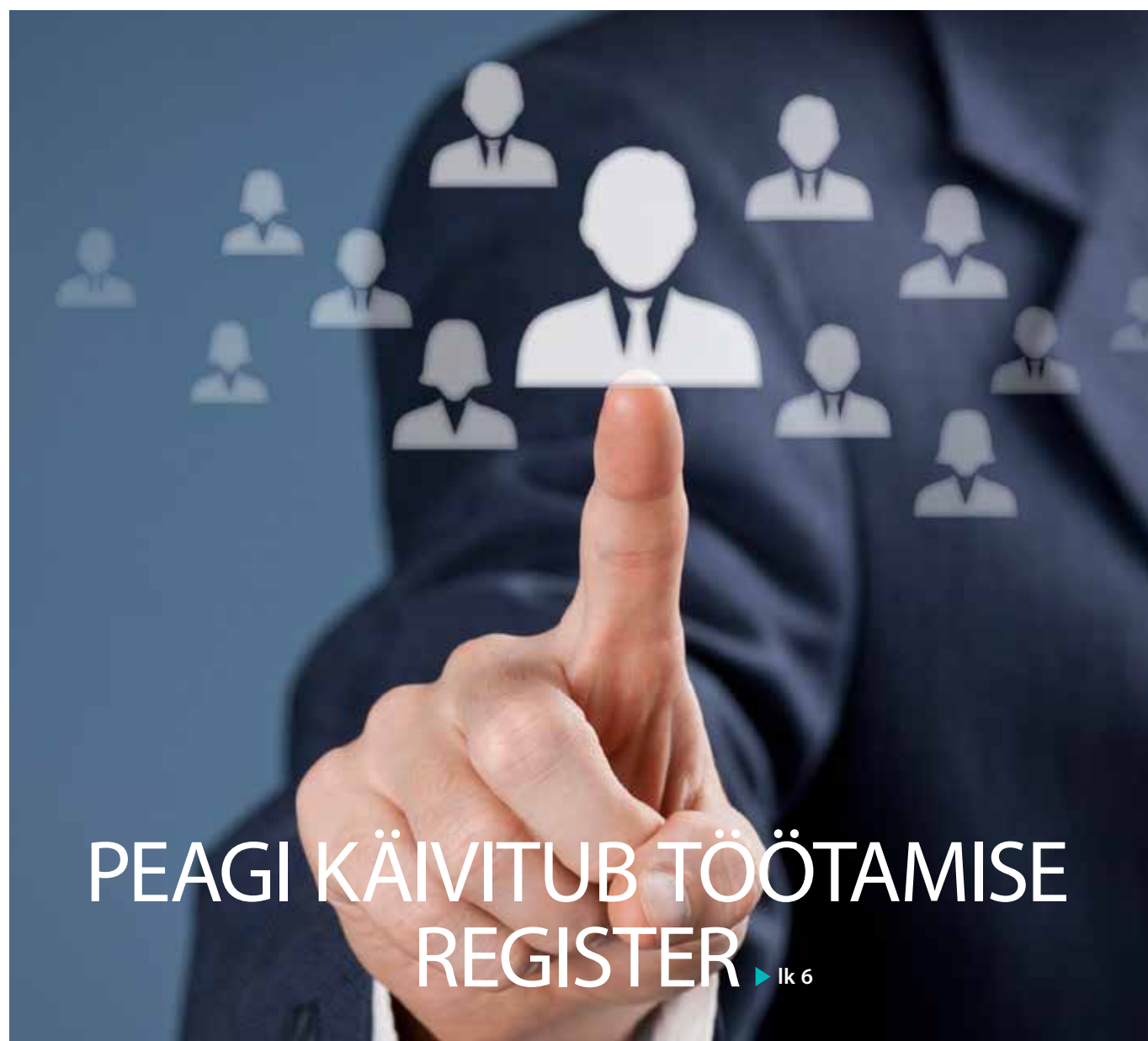

Sport ei ole üksnes füüsiline tegevus vaid ka võimalus

► lk 15

Osale oma ettevõttega Eesti suurimal ettevõtluskonkursil!

► lk 18

ISTOCKPHOTO

PEAGI KÄIVITUB TÖÖTAMISE REGISTER ► lk 6

KODA KUTSUB OSALEMA

**Soovite säästa 10-15% ettevõtte energiakulusid?
Uus energiaefektiivsuse projekt otsib osalejaid!**

Kaubanduskojal on hea meel kutsuda ettevõtjaid osalema uues projektis. Projekti eesmärk on pakuda ettevõtjatele nõustamist ja taustateavet ettevõtte energiakulude efektiivsemaks mõõtmiseks ja kontrollimiseks ning anda nõu, kuidas ja milliseid energiasäästu võimaldavaid tegevusi võiks ellu viia.

Loe lähemalt lk 11

Sinu ettevõtlustugi Euroopas

**EESTI KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA**
ESTONIAN CHAMBER OF
COMMERCE AND INDUSTRY

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja

Ärihooaja > 2014/2015 < avamine

toimub 30. augustil

Rocca Al Mare Vabaõhumuuseumis

Ootame oma liikmeid meeleolukale kogupereüritusele,
kutse saadame posti teel augustis.

Märgi see kuupäev oma kalendrisse juba täna.

Kui leiad, et Sinu ettevõtte võiks üritusel kaasa lüüa,
võta ühendust: Priit Raamat / Priit.Raamat@koda.ee / 604 0087

JUHTKIRI

- 4 Suvi algab kahe olulise registri käivitamisega

ETTEVÕTJA KÜSIB

- 5 Kas tööandjal on õigus puhkust katkestada või edasi lükata?

JURISTI TÖÖLAUALT

- 6 Peagi käivitub töötamise register

- 8 1. juulist alustab tegevust uus majandustegevuse register

ETTEVÕTLIKKUS

- 10 Ettevõtjatel valmisolek kooliga kogemusi jagada

ENTERPRISE EUROPE NETWORK

- 11 Soovite säästa 10-15% ettevõtte energiakulusid? Uus energiaefektiivsuse projekt otsib osalejaid!

- 12 Euroopa ettevõtjate visiit Tel Avivi Iisreali

Riga Food 2014: rahvusvaheline toiduainevaldkonna mess ja kontaktkohtumised Lätis

Riigihanketeated

- 13 Metallitöö ja masinaehituse mess AMB 2014 ja kontaktkohtumised visiidil Saksamaale

- 14 MACFRUT 2014: rahvusvaheline juur- ja puuviljade mess ning kontaktkohtumised Itaalias

Koostööpakkumised

SOTSIAALNE ETTEVÕTLUS

- 15 Sport ei ole üksnes füüsiline tegevus vaid ka võimalus õpetada eluks vajalikke oskusi

EUROOPA UUDISED

- 16 Hüdrofrakkimine. Kas ka meil asjakohane?

KAUBANDUSKODA PAKUB

- 18 Osale oma ettevõttega Eesti suurimal ettevõtluskonkursil!

KAUBANDUSKOJA TENNISeturniir

- 20 Kaubanduskoja Tenniseturniiril võidutsesid seekord naised

KODA KUTSUB OSALEMA

- 22 Finantskoolitus firma võtmeisikutele II

- 23 UUED LIIKMED / JUUBILARID

▶ KODA KUTSUB OSALEMA

LIIKMEÜRITUSED

30. juuni **KAUBANDUSKOJA LIIKMETE KORRALINE ÜLDKOOSOLEK**
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Info: Lia Erm • 604 0060 • koda@koda.ee
30. august **ÄRIHOOAJA AVAMINE**
Eesti Vabaõhumuuseumis (Vabaõhumuuseumi tee 12, Tallinn)
Info: Priit Raamat • 604 0087 • priit.raamat@koda.ee

FINANTSKOOLITUSED

30. september **FINANTSKOOLITUS FIRMA VÕTMEISIKUTELE II ▶ lk 22**
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Info: Toomas Hansson • 744 2196 • toomas.hansson@koda.ee

MESSID JA KONTAKTKOHTUMISED

26. juuni **EUROOPA ETTEVÕTJATE VISIIT TEL AVIVI IISREALI ▶ lk 12**
Info: Lea Aasamaa • 604 0090 • lea@koda.ee
5. september **RIGA FOOD 2014: RAHVUSVAHELINE TOIDUAINVALDKONNA MESS JA KONTAKTKOHTUMISED ▶ lk 12**
Info: Lea Aasamaa • 604 0090 • lea@koda.ee
16. september **METALLITÖÖ JA MASINAEHITUSE MESS AMB 2014 JA KONTAKTKOHTUMISED VISIIDIL SAKSAMAALE ▶ lk 13**
Info: Lea Aasamaa • 604 0090 • lea@koda.ee
24. september **MACFRUT 2014: RAHVUSVAHELINE JUUR- JA PUUVILJADE MESS NING KONTAKTKOHTUMISED ▶ lk 14**
Info: Lea Aasamaa • 604 0090 • lea@koda.ee

Head Kaubanduskoja liikmed!

Järgmine Teataja ilmub 27. augustil.
Seniks soovime kõigile meeleolukat ja
südameterohket suve.

Kohtumiseni juba sügishooajal!

**EESTI KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA**

Toom-Kooli 17, 10130 Tallinn
Tel: 604 0060 • Faks: 604 0061
E-post: koda@koda.ee • www.koda.ee

**TEATAJA TOIMETUS
Kaidi Talsen**

Tel: 604 0085
E-post: kaidi@koda.ee
Kujundus: Director Meedia

JUHTKIRI

Suvi algab kahe olulise registri käivitamisega

Uute registrite käivitamine vajab ettevõtjalt kannatlikkust ning mõistmist

Hea meel on tõdeda, et mitmeid Kaubanduskoja algatusi võeti arvesse

Juuni lõpus saadame liikmetele ülevaate teisel poolaastal jõustuvatest seadusemuudatustest

Oleme Teataja lugejaid ka varasemalt informeerinud kahest olulisest muudatusest, mis tänava suvel teoks saavad. Kirjutame neist veelkord lähemalt ka tänases Teatajas juristide pilgu läbi.

Juba 1. juulil alustavad tegevust kaks uut registrit, millest üks on laiemalt mõeldud ettevõtjate elu hõlbustamiseks ning üleüldise bürokraatia vähendamiseks, teine aga maksupettuste ohjamiseks seoses ümbrikupalkade ja ebaseadusliku töötamisega. Esimene on majandustegevuse register ning teine töötamise register. Mõlema registri käivitamine vajab ettevõtjalt kannatlikkust ning mõistmist, kuna esimesed vead ja vajakajäämised tulevad välja ikka siis, kui asjad reaalselt töös on. Loodetavasti saab aasta lõpus teha juba esimesi kokkuvõtteid vajadusel täiustamistööid. Selleks, et mõlemad reaalselt ja probleemivabalt töösse saaksid, on kindlasti vaja ka ettevõtjate tagasisidet ja kommentaare. Seni oleme saanud koostöös majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ning maksuametiga võimaldada oma liikmetele mõlema registri testimist, kuid igasugune tagasiside on loomulikult oodatud ka edaspidi.

Kaubanduskoda on olnud mõlema re-

gistri väljatöötamise juures ning püüdnud omalt poolt olla heaks partneriks, et ettevõtjate vajadused saaksid arvestatud ning et tegu oleks tõesti kasutajasõbralike lahendustega.

Käesoleva poolaasta või ka kevadise ärihooaja kokkuvõtteks võib öelda, et tegu oli äärmiselt väljakutseterohke ajaga. Paraku ei paista väljakutsetele aga lõppu tulevat ning oodata on üsna aktiivset suve. Hea meel on meie edusammude üle ja siinkohal olekski paslik neist rääkida.

Oleme toetanud maksuameti algatust maksuvõlglaste suuremaks avalikustamiseks ning ilmselt jõutakse sügisel ka tasutud maksude ülevaate avalikustamiseni. Suutsime kiirelt reageerida ning ära hoida majutuskulude käibemaksumäära tõstmise, mis jäi

samale tasemele eelmisea võrreldes, kuigi seda ähvardas väga tõsiselt määra tõus. Tegime ettepaneku lühendada juhatuse liikme ravikindlustuse tekkimise ooteaega seniselt kolmelt kuult 14 päevani, mis on jõudnud seadusesse ja jõustub samuti 1. juulil. Püüdsime lihtsustada osaihinngu vabatahtlikku likvideerimist. Selle probleemi lihtsustamist aitavad leevendada 1. jaanuaril 2015. a jõustuvad seadusemuudatused. Osalesime aktiivselt välismaalaste seaduse muudatustepanekute väljatöötamisel, mille tulemusena on loodetavasti võimalik juba uue aasta algusest suurinvestoril Eestisse elama asuda ja tööandjal, kes soovib oskustöölisi palgata välisriikidest, teha seda senisest hõlpsamalt. Oleme olnud pidevalt juures ka uue täiskasvanute koolituse seaduse koostamisprotsessis ning loodetavasti saab sügise alguses parlamenti jõudev seaduseelnõu selline, mis tööandjat ülemäära ei koorma ning toetab täiskasvanute täiendõpet ja elukestva õppe põhimõtteid laiemalt.

Teemasid on veelgi ning ega suvine puhkuseaeg tähenda seda, et aktuaalsed majandusteemad oleksid tähelepanuta. Hoiame pidevalt pilku peal uuendustel, muudatustel, mis ühel või teisel moel meie

ettevõtluskeskkonda puudutavad, ning peame silmas oma liikmete huve. Kindlasti saadame teile veel juuni lõpus elektrooniliselt ülevaate nendest seaduste ja määruste muudatustest, mis suvel jõustumas ning millega ettevõtjatel kursis tasub olla.

Head liikmed, soovin teile kogu Kaubanduskoja meeskonna poolt mõnusat suve ning ootan teid kõiki juba 30. augustil Eesti Vabaõhmuuseumisse Kaubanduskoja Ärihooaja avamisele!

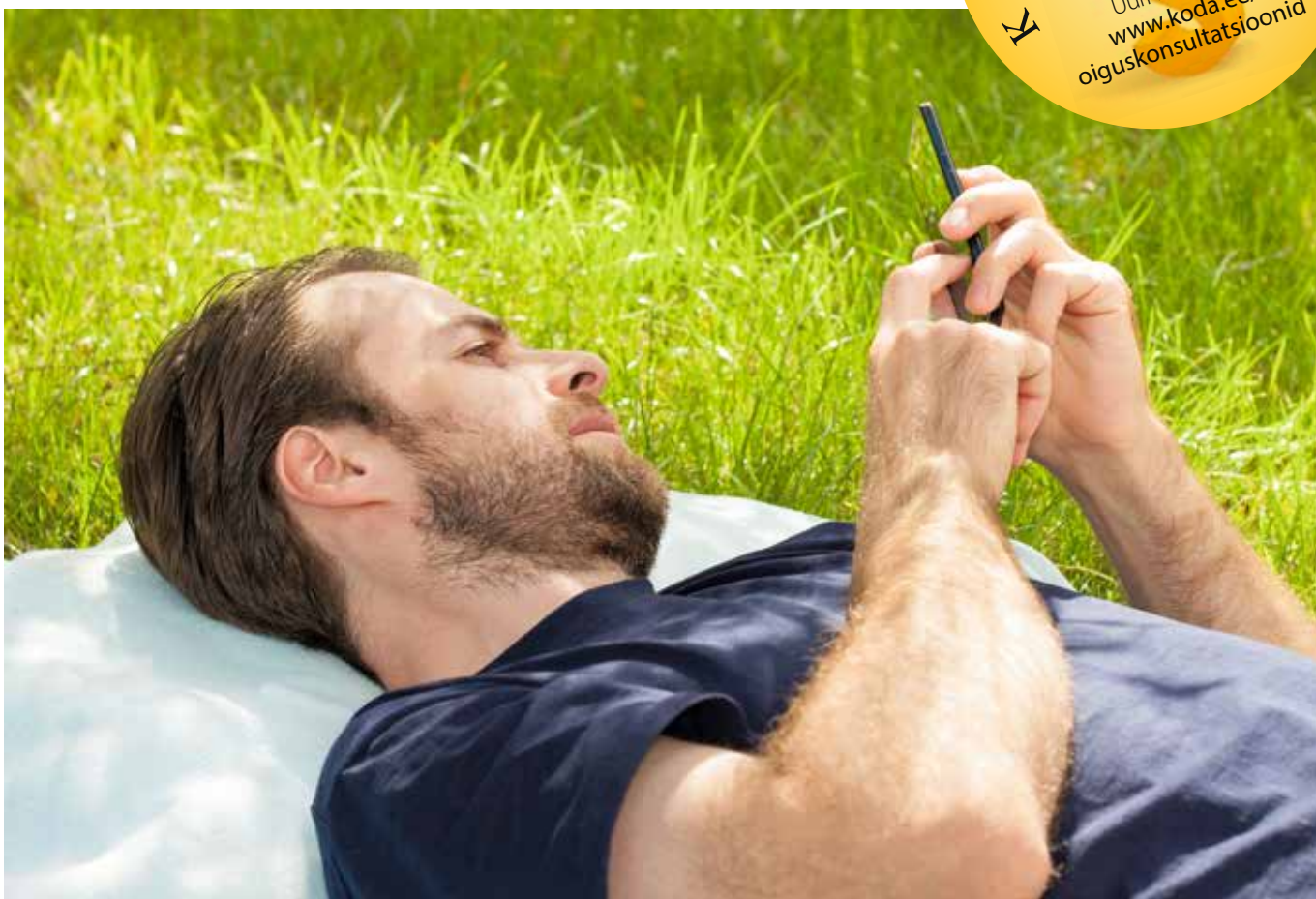
MAIT PALTS

Peadirektor

▶ ETTEVÕTJA KÜSIB

Kas tööandjal on õigus puhkust katkestada või edasi lükata?

Töölepingu seaduse kohaselt peab tööandja koostama esimese kvartali jooksul puhkuse ajakava. Kui töötaja puhkus on märgitud puhkusegraafikusse, siis ei ole tööandjal üldreeglina õigust puhkust edasi lükata. Samuti ei luba seadus tööandjal üldjuhul töötaja puhkust katkestada.

Puhkuse ajakava muutmine peab toimuma töötaja ja tööandja kokkuleppel. Samas võimaldab töölepingu seadus teatud erandlikel asjaoludel tööandjal ka ühepoolset töötaja puhkust katkestada või edasi lükata. See on lubatud juhul, kui esineb ettenägematu ja ootamatu töökorralduse hädavajadus. Tegemist peab olema olukorraga, mida ei ole võimalik muul viisil lahendada, kui

töötaja puhkus katkestada või edasi lükata. Näiteks võib tööandja puhkuse katkestada kahju tekkimise ärahoidmiseks.

Kui puhkus katkestati või lükati edasi, on tööandja kohustatud andma töötajale kasutamata jäänud puhkuseosa vahetult puhkuse kasutamist katkestava või edasilükava asjaolu äralangemisel või poolte kokkuleppel muul ajal. Lisaks kohustab seadus töötajale hüvitama puhkuse katkestamisest või edasilükkamisest tingitud kulud. Näiteks kui töötaja on ostnud soojamaa reisi, kuid tema puhkus katkestatakse ja ta ei saa reisile minna, siis peab tööandja hüvitama töötajale ostetud reisi maksumuse.

MARKO UDRAS

Poliitikakujundamise ja õigusosakonna juhataja kt

JURISTI TÖÖLAUALT

Peagi käivitus töötamise register

Alates 1. juulist peavad tööandjad hakkama töötajate andmeid haigekassa registri asemel esitama töötamise registrisse. Uus register hakkab asuma e-maksuameti keskkonnas.

Kuigi uuest registrisüsteemist on üsna palju räägitud ja sellega kaasnevad kohustused on ettevõtjatele enamjaolt hästi teada, siis täielik kindlus hetkel veel puudub. Seega peame vajalikuks veel kord peatuda töötamise registri teemal, et ülemineku uuele süsteemile oleks võimalikult lihtne.

TÖÖTAMISE REGISTER PARANDAB KONKURENTSIOLUKORDA

On loomulik, et süsteemi muutumisel on esimene küsimus alati miks muutust vaja on? Vastus küsimusele on lihtne – töötamise registri loomise peamine eesmärk on vähendada ebaseadusliku tööjõu kasutamist ja võidelda ümbrikupalkade maksimisega. Maksu- ja Tolliameti andmetel sai 2012. aastal 12% Eesti töötajatest palka, millelt jäeti ettenähtud maksud osaliselt või täielikult maksmata. Laekumata maksutulu hinnatakse 146,1 miljonile eurole. Seega aitab uus register muuta tööjõu kasutamist läbipaistvamaks, millest omakorda võivad ausad ettevõtjad, sest konkurentsiolekord paraneb.

TÖÖANDJA PEAB TÖÖTAJA REGISTREERIMA

Töötamise peavad registreerima kõik tööd pakkuvad füüsilised ja juriidilised isikud. Siinkohal olgu öeldud, et kõik kehtivad andmed töötajate kohta, mis on täna kantud haigekassa infosüsteemi, kantakse uude süsteemi üle ning tööandja neid andmeid enam ise uuesti registreerima ei pea.

Seega tekib registreerimise kohustus ettevõttele, kes palkab uue töötaja. Vähe on inimeste teadlikkust tõstetud selles osas, et ka füüsilise isikuna, näiteks lapsehoidja või koristaja palkamisel, tuleb töötaja registreerida. Registreerimise kohustus

on ka suulise lepingu puhul. Lisaks tuleb töötamise registrisse kanda võlaõigusliku lepinguga, käsundus- või töövõtulepinguga, töötaja andmed. Näiteks tuleb registrisse kanda lektor, kes tellitakse läbi viima koolitust, mis kestab kolm tundi.

Ettevõtjate halduskoormus suureneb lisaks selle võrra, et töötamise registrisse tuleb kanda ka vabatahtlik töötaja, kellele tasu ei maksta. Samas, kui võtate ettevõttesse tööle praktikandi, kes ei saa töötamise eest tasu, siis praktikanti registrisse märkima ei pea.

Töötamise register käivitus juba 1. juulil 2014. Seega on soovitatav juba praegu üle vaadata hetkel haigekassa infosüsteemi kantud andmete õigsus ja ajakohasus. Samuti tasuks varakult välja selgitada võlaõigusliku lepinguga töötajad, et antud teavet oleks võimalik 1. juulil registrisse kanda.

TÖÖTAMISE REGISTRIKANDE PEAB TEGEMA ENNE TÖÖLE ASUMIST

Töötamise registrisse tuleb sisestada töötaja andmed enne töötaja faktilist tööle asumist. Näiteks, kui sõlmitakse täna töölepingu ja isik hakkab tööle järgmisel kuul, tuleb töötaja registreerida enne seda hetke, kui ta hakkab realselt tööle.

Siinkohal tasub meeles pidada, et töötajat on võimalik registreerida lihtsustatud korras, telefoni või sõnumi teel. Meil on hea meel teatada, et lihtsustatud korras registreerimise võimaldamine oli Kaubanduskoja ettepanek, mida on töötamise registri loomisel arvesse võetud.

Kuna lihtsustatud registreering hõlmab vaid osa nõutavatest andmetest, tuleb seda hiljem täiendada. Registreeringu täiendamiseks on aega 7 kalendripäeva. Kui täiendamine jääb tegemata, võib Maksu- ja Tolliameti sellest tööandjat teavitada. Info registreerimise telefoninumbrite kohta avaldatakse Maksu- ja Tolliameti kodulehel.

ISTOCKPHOTO

ANDMED, MIDA TÖÖANDJA PEAB REGISTREERIMA

Töötamise registris tuleb märkida töötaja isiku ees- ja perekonnanime ning isikukood. Kui töötajal puudub Eesti isikukood, siis on võimalik tähtajaliselt (kuni 5 päeva) töötamine registreerida ka sünniaja alusel. Sünniaja alusel registreerimise puhul ei rakendu töötajale sotsiaalsed tagatised. Isikukoodi on võimalik taotleda lähimas maavalitsuses ja kohalikus omavalitsuses. Samuti on võimalik välisriigis asuvas Eesti esinduses, näiteks konsulaadis, taotleda isikukoodi juba enne Eestisse tulekut. Registrisse peab kandma ka tööandja registrikoodi ja nime ning töötamise liigi.

REGISTREERIMA PEAB KA TÖÖTAMISE PEATUMISE JA LÕPPEMISE

Lisaks tööle asumisele peab uues registris ära märkima ka töösuhte peatumise ja lõppemise. Töötamise peatumiseks võib olla näiteks lapsehoolduspuhkus, ajateenistus ja tasustamata puhkus. Viimase peab registreerima juhul, kui töötaja

OLULINE TEADA:

- » 1. juulist käivitub töötamise register.
- » Tööandjal tekib töötaja registreerimiskohustus.
- » Registrikanne tuleb teha enne töötaja tööle asumist, töötamise peatumisel ja lõppemisel.
- » Registreerimiskohustuse täitmata jätmisel võib kohaldada sunniraha ja väärteokaristust.

viibib tasustamata puhkusel terve kalendrikuu. Näiteks, kui töötatakse kasvõi ühel päeval kalendrikuus, siis töötamise peatumist registrisse kandma ei pea.

► Meil on hea meel teatada, et lihtsustatud korras registreerimise võimaldamine oli Kaubanduskoja ettepanek, mida on töötamise registri loomisel arvesse võetud.

Samuti tuleb töötamise registrisse kanda ka töötamise lõpetamine, näiteks kui töötaja koondatakse. Siinkohal on erandiks tähtjaline töösuhe, mille korral tuleb töösuhte lõpp koheselt registreerida ning hiljem seda eraldi enam teha vaja ei ole. Töötamise peatumise ja lõpetamise alused on välja toodud registri rippmenüüst, seega ei tohiks aluse valimine olla keeruline. Peatumise ja lõpetamise

registreerimiseks on tööandjal aega 10 kalendripäeva alates töötamise peatumise või lõpetamise päevast.

Töötamise registrisse kantud andmeid on võimalik 3 kuu jooksul tööandjal ise parandada, hiljem saab andmeid parandada Maksu- ja Tolliameti büroos.

REGISTREERIMISKOHUSTUSE TÄITMATA JÄTMISEL VÕIB KOHALDADA SUNNIRAHHA

Maksu- ja Tolliamet võib ettevõttele, kes ei täida töötaja registreerimiskohustust, määrata sunniraha, mis esimesel korral võib olla kuni 1300 eurot ja teisel korral juba kuni 2000 eurot. Samuti saab kohustuse täitmata jätmisel kohaldada ka väärteokaristust, mis juriidilisele isikule võib maksma minna kuni 3200 eurot.

► *Kui teil peaks tekkima küsimusi seoses töötamise registriga, siis soovi korral võite alati pöörduda Kaubanduskoja juristide poole e-posti aadressil juristid@koda.ee.*

SIMOONA HION
Jurist

JURISTI TÖÖLAUALT

1. juulist alustab tegevust uus majandustegevuse register

1. juulist 2014 jõustub uus majandustegevuse seadustiku üldosa seadus, millega ühtlustatakse ligi 100 erinevat majandustegevust reguleerivat õigusakti ning mille eesmärk on muuta ettevõtluskeskkond selgemaks ja vähem bürokraatlikuks nii ettevõtjatele, kodanikele kui ka järelevalveasutustele. Sellega seoses muutuvad paljud ettevõtte tegutsemisega seotud sätted.

MUUTUB MAJANDUSTEGEVUSE JAOTUS

Kõige põhimõttelisema muudatusena jagatakse majandustegevus sisuliselt kolmeks osaks. Esiteks, teatamiskohustusega tegevusalad, millega tegutsemise korral peab ettevõtja sellest majandustegevuse registrile teada andma. Kande puudumine aga ei tähenda keeldu tegutseda.

Teiseks, loakohustusega tegevusalad, kus tegutsemiseks tuleb eelnevalt saada vastava haldusorgani luba. Loakohustust nähakse ette ainult juhul, kui tegevusalast tingituna peab riik ettevõtte üle teostama teatud kontrolli. Tegevusluba antakse edaspidi haldusorgani poolt vastava kande tegemisega registrisse ning eraldi lubasid välja ei anta. Eelnevale kahele lisaks säilib kolmandana ka nn vaba majandustegevus, mille puhul puudub teatamis- ja loakohustus. Kui hetkel tuleb ettevõtjal taotleda kas tegevusluba või registreeringut majandustegevuse registris, siis pärast uue seaduse kehtimise hakkamist on tegevusloa kohustusega valdkondi vähem. Praegused majandustegevuse registri (MTR) kohustusega tegevusalad jätkavad edaspidi suure osas teatamiskohustusega tegevusaladena. Samamoodi ka tegevusloaga valdkonnad loakohustusega tegevusaladena. Seni MTRi nõudnud tegevusaladest muutuvad teatamiskohustusega tegevusteks näiteks alkoholi ja tubakatoodete müük, reisi- ja majutusteenuste osutamine, sideteenus

osutamine, toidu tootmine, töötlemine ja turustamine. Tegevusluba nõudvateks tegevusteks on näiteks finantseerimisteenused ning äriühingute teenuste osutamine nagu ettevõtete asutamisteenus. Kehtivad tähtajalised tegevusload muutuvad seaduse jõustumisel tähtajatuks, eeldusel, et täidetud on kõik uue seaduse kohased tegevusloa saamise nõuded.

Kui seni pidi ettevõtte iga aasta eraldi majandustegevuse registrile oma andmete õigsust kinnitama, siis edaspidi peab kinnitama ainult majandusaasta aruandes, et kõikidest vahepealsetest muudatustest ettevõtja andmetes on registrile teatatud.

EESMÄRGIKS LIHTSAM MENETLUS

Lisaks vähendatakse tarbetut bürokraatiat. Paber kandjal tegevuslubasid ning teisi ettevõtjale adresseeritud otsuseid asendavad registrisse kantud andmed. Vajadusel on võimalik teha registrist väljatrükk. Kogu ettevõtja tegevuslubadega seotud menetlus toimub edaspidi reeglina elektroonilises vormis vastava veebilehekülje vahendusel (ettevõtjaportaal ja eesti.ee).

Lisaks saab mistahes registriandmetega seotud teateid ja taotlusi, sealhulgas tegevusloaga seonduvat, edaspidi ettevõtja soovil läbi viia ka notar.

Otse registrile või notari vahendusel teadete ja taotluste esitamisel kehtivad samad tähtajad. Samuti säilib teiste, seni taotlusi ja teateid vastu võtnud, haldusorganite pädevus. 1. juulist 2016 läheb teatamiskohustusega tegevusalade menetlus täiselektronilisele süsteemile. Seni saab siiski teateid ja taotlusi edastada ka paber kandjal kohalikule omavalitsusele.

Lisaks luuakse ka võimalus tegevusloa üleandmiseks. Kõnealust normi on võimalik kasutada eelkõige ettevõtte pärimise või võõrandamise, samuti ettevõtte ühinemise või jagunemise korral.

ISTOCKPHOTO

MAJANDUSTEGEVUSE KEELAMINE SELGEMATELE ALUSTELE

Tegevusluba saab edaspidi kehtetuks tunnistada vaid tegevusloaga seotud tingimuste ning hoolsuskohustuse rikkumise korral. Tegevusloa üheks osaks on tingimused, mille täitmist tegevusloa andmisel kontrollitakse. Teise osana sätestatakse luba andes kõrvaltingimused, mida loa saanud ettevõtja peab ettevõtlusega tegutsemise korral täitma. Üksnes nende tegevusloaga vahetult seotud tingimuste rikkumine saab olla aluseks tegevusloa äravõtmiseks. Seejuures saab ettevõtja tegevusloa äravõtmist siiski vältida, kui ta suudab tõendada, et on teinud kõik

TÄHTSAMAD PUNKTID:

1. Tegevusalad jagatakse edaspidi kolme rühma.
2. Teatamis- ja loakohustuse täitmine tehakse paberivabaks.
3. Registrisse kannab ennast ettevõtja ise – kaob riigilõiv.
4. Tegevusload muutuvad tähtajatuks.

loakohustusega tegevusalaks, loetakse teatamis- või tegevusloakohustus täidetuks teatud erisustega. Juhul, kui teatamiskohustuse täitmiseks peab esitama täiendavaid andmeid, tuleb ettevõtjal need esitada 120 päeva jooksul alates seaduse jõustumisest. Kui tegevusloa saamiseks peab esitama täiendavaid andmeid või läbima täiendava eelkontrolli, tuleb ettevõtjal samuti 120 päeva jooksul esitada uus taotlus tegevusloa saamiseks. Taotluse tähtaegselt esitamata või rahuldamata jätmisel kaotab ettevõtja senine tegevusloa kehtivuse. Juhul, kui liisaandmete esitamist ei nõuta, ei pea ettevõtja mitte midagi tegema. Sellest, kas ettevõtja tegutseb tegevusalal, kus nõutakse täiendavaid andmeid, annab alates 01.07.2014. a infot eesti.ee portaal. Seega soovitame kindlasti oma ettevõttele esitada nõuded üle kontrollida. Lisaks on võimalus saada õiguslaseid selgitusi ka notarilt. Õiguslaste selgituste andmine nähakse ette notari ametiteenusena, mis annab notarile õiguse otsustada, kas ta soovib nimetatud teenust osutada või mitte. Tasu õiguslaste selgituste andmise eest on seadusega jäetud notarite otsustada.

► *Probleemide või küsimuste tekkimisel võib alati ühendust võtta ka Kaubanduskoja juristidega aadressil juristid@koda.ee.*

► Seega kõrvaldatakse Eesti õigusruumist lünk, mis tegevusloata tegevusaladel võimaldas tegevusnõudeid tahtlikult või järjepidevalt rikkuda.

endast oleneva rikkumiste vältimiseks ehk on täitnud ettevõtja tavapärase hooluskohustuse.

Luuakse ka võimalus majandustegevuse nõudeid rikkunud ettevõtja või temaga seotud isiku, näiteks juhatuse liikme, majandustegevuse keelamiseks. Kõnealust

keeldu saab riik kasutada nõuete rikkumise korral juhul, kui ettevõttel puudub tegevusloa kohustus. Seega kõrvaldatakse Eesti õigusruumist lünk, mis tegevusloata tegevusaladel võimaldas tegevusnõudeid tahtlikult või järjepidevalt

rikkuda. Seeläbi kõrvaldatakse ebaõiglane konkurentsieelis.

MUUDATUSED NÕUAVAD TÄHELEPANELIKKUST

Ettevõtjad, kelle tegevusalal muutub MTR registreering alates 1.07.2014 teatamis- või

MARKO JAEGER

Jurist

▶ ETTEVÕTLIKKUS

Ettevõtjatel valmisolek kooliga kogemusi jagada

Neljapäeval, 22. mail toimus ettevõtete koostöövõrgustiku „Unistused ellu!“ kevadseminar „Kuidas muuta loodus- ja reaalinete õppimist elulähedasemaks?“. Seminar korraldati Eesti Teadusagentuuri, Haridus- ja Teadusministeeriumi ja Eesti Kaubandus-Tööstuskoja koostöös.

Seminar keskendus koolide ja ettevõtete vahelise koostöö arendamisele, arutleti, kuidas sidet nende vahel tugevdada, kuidas häid praktikaid tehnoloogia vallas laiemalt levitada ning ühiskonna teadlikkust sellest valdkonnast ühiskonnas tõsta. Jõuti ühisele veendumusele, et loodusteaduste ja tehnoloogia valdkonna areng ning tööturu nõudmiste täitmine on meie kõigi ühine probleem. Nähakse vajadust ministeeriumite ja ametkondade ülese kokkuleppe sõlmimiseks, millega lepiks kokku riigi selle valdkonna strateegilised eesmärgid ja kõigi

▶ Uuringust selgus, et kõige enam mõjutas IT valdkonna eriala valikut vabal ajal saadud kogemus ning kõigest 9% näiteks märkis, et huvi on just matemaatika vastu.

osapoolte roll ning panus selle eesmärgi saavutamises. Arutelu sel teemal jätkatakse ning sügisel on plaanis järgmine kohtumine koolide ja ettevõtjate vahel.

Reaalaineid õppivate tudengite väljalangevuse protsent on oluliselt suurem kui teistel erialadel. „Reaalaineid ongi raskem õppida, nad on keerulisemad. Mitmed uuringud näitavad, et meie noortel on head teadmised matemaatikas ja loodusteadustes, kuid mida keerulisemad on ülesanded, seda tahapoolt Eesti PISA edetabelis langeb,“ ütles Terje Tuisk Eesti Teadusagentuurist. Ta lisas, et teadlikkus loodusteadustest ja tehnoloogiast ning teaduslik mõtteviis peaksid olema ühiskonnas oluliselt laialdasemad, sest seda vajame me kõik igapäevaselt ja need on tuleviku erialad.

Kristi Kivilo, Vaata Maailma SA-st viitas erinevate prognooside andmetele, kus öeldi, et aastaks 2020 on Eestil vaja IT-spetsialistide arvu kahekordistada. „Kogu Euroopas on kasvav nõudlus, nii ka Eestis. Püüame IT valdkonna stereotüüpe murda ning teadlikkust IT valdkonnast noorte seas tõsta,“ lisas Kivilo.

Kivilo lisas veel, et 2013. aastal viisid TTÜ, TÜ ja IT Kollid läbi uuringu nende tudengite seas, kes otsustasid tulla IT valdkonda õppima. Uuringust selgus, et kõige enam mõjutas IT eriala valikut vabal ajal saadud kogemus ning kõigest 9% näiteks märkis, et huvi on just matemaatika vastu.

Seminar lõppes aktiivse diskussiooniga, kus oma kogemusi Raasiku koolis õpetamisest jagas Mistra Autexi tegevjuht Priit Tamm. „Ettevõtjatele on suured ootused koostööks koolidega, kuid küsimus on, kelle ülesanne see siiski on? Kes peaks astuma esimese sammu? Vald või kool peaksid ikka tulema ettevõtja juurde. Kuid täna on meil pigem näiteid, kus on vastupidi,“ lisas Tamm. Diskussioonis osalenud Tallinna Reaalkooli õpilase Uku-Kaspar Uustalu sõnul vajavad koolis esinevad ettevõtjad metoodika-alast nõu, et ainet haaravalt edasi anda.

Aasta ettevõtlusõpetaja 2014, Tallinna Reaalkooli direktori kt ja majandusõpetuse õpetaja Ene Saar ütles, et tänase koolielu kohta on palju müüte. Koolis on toimunud suured muutused ning õpilastel on võimalu-

si praktilisteks töödeks oluliselt rohkem kui kunagi varem. Kuid puudu on tehnilistest vahenditest ja ressurssidest, et kool saaks sisustada kõik vajalikud laborid, praktikumid. Koostöö ettevõtjaga oleneb ka väga palju õpetajast endast, meil on palju häid näiteid,“ lisas Saar.

„Unistused ellu!“ on ettevõtete koostöövõrgustik, kuhu on koondunud need ettevõtted ja organisatsioonid, kes aitavad ise kaasa noorte ettevõtlikkuse kasvatamisele. Täna on võrgustikul 177 liiget. Võrgustik sai loodud ettevõtjate initsiatiivil 2012. aastal ja ta tegutseb Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juures.

LISAINFO:

Terje Tuisk

Eesti Teadusagentuur
Tel: 511 0356

Maarja Loorents

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
Tel: 516 7429

network

enterprise europe

Soovite säästa 10-15% ettevõtte energiakulusid? Uus energiaefektiivsuse projekt otsib osalejaid!

Kaubanduskojal on hea meel kutsuda ettevõtjaid osalema uues projektis. Projekti eesmärk on pakkuda ettevõtjatele nõustamist ja taustateavet ettevõtte energiakulude efektiivsusemaks mõõtmiseks ja kontrollimiseks ning anda nõu, kuidas ja milliseid energiasäästu võimaldavaid tegevusi võiks ellu viia. Projekti käigus korraldatakse spetsiifilisi koolitusi ka laiemale kuulajaskonnale, et anda osalejatele võimalus saavutada reaalne sääst energiatarbimises.

Projekti oodatakse osalema kuni 20 Eesti väikese ja keskmise suurusega (st kuni 249 töötajaga) ettevõtet, mis tegutsevad ühes järgmistest valdkondadest: tööstusettevõtted, teenusepakujad ja jaekaubanduses tegutsevad ettevõtted.

Taustainfo

Tarka energiakasutust edendavat projekti kaasrahastab Euroopa Liidu programm „Intelligent Energy Europe“ ja projektnimi STEEEP tähendab ingliskeelsena lahtikirjutatult „Support and Training for an Excellent Energy Efficiency Performance“ (toetus ja koostöö targale energiakasutusele).

Eeldused osalemiseks

Projektiga liituvatelt ettevõtjatelt oodatakse koostöövalmidust info andmisel ettevõtte reaalse energiatarbimise kohta (elekter, gaas jne) ning valmidust rakendada ettevõttes reaalseid tegevusi, et saavutada soovitud energiakokkuhoid samade tootmis- või tarbimismahtude juures. Lisaks koostatakse kõigile osalejatele individuaalne paremat energiahaldust kirjeldav plaan, kuidas soovitud eesmärki energiasäästmiseks ellu viia. Ettevõtete nõustamise ja koolituste oodatud tulemuseks on seeläbi mitte ainult energiasääst ettevõtetes endas vaid ka reaalne keskkonnasääst, sest õhku paisatakse reaalset vähem kasvuhoonegaase.

Huviavaldusi ootame kuni 31. juulini 2014 või kuni kohti jätkub.

Registreeru: www.koda.ee/steeep

Lisainfo:

Lea Aasamaa

Tel: 604 0083

E-post: lea@koda.ee

Riigihanketeated

MASINAD, SEADMED, TEHNIKA EHITUSTEENUSED JA -TARBED

Norras hangitakse märke ja silte, fooliumit.

Tähtaeg 25.06.2014. Kood 213

Norras hangitakse liiklusseadmete tehnilise projekteerimise teenust, ehitusprojekteerimist ja järelevalvet, maastikuarhitektuuriteenuseid.

Tähtaeg 18.08.2014. Kood 214

Norras hangitakse teedeehitusega seotud töid (*avalanche protection, Hamra tunnel electrotechnical installations*).

Tähtaeg 18.07.2014. Kood 215

MEDITSIIIN

Islandil hangitakse operatsioonilaua-
du. **Tähtaeg 23.07.2014. Kood 216**

Tšehhis hangitakse mitmesuguseid ravimeid.

Tähtaeg 20.06.2014. Kood 217

Poolas hangitakse kirurgilisi kindaid, meditsiinilisi tarbekaupu.

Tähtaeg 16.07.2014. Kood 218

Inglismaal hangitakse mitmesuguseid meditsiinitarbeid (marli-
tampoone, mitmesuguseid med
komplekte, sh epiduraalseid komp-
lekte, operatsioonisaali seadmeid).

Tähtaeg 7.07.2014. Kood 219

MASINAD, SEADMED JA RAUA- KAUBAD

Poolas hangitakse politseiautosid.

Tähtaeg 18.07.2014. Kood 220

Rumeenias hangitakse turvaaedu.

Tähtaeg 15.07.2014. Kood 221

Rootsis hangitakse ratastoole.

Tähtaeg 20.08.2014. Kood 222

>>>

VÕTA ÜHENDUST

▶ **Lea Aasamaa**
Tel: 604 0083
E-post: lea.aasamaa@koda.ee

EUROOPA ETTEVÕTJATE VISIIT TEL AVIVI IISRAELI

26.-28. juuni

WIKICOMMONS

Euroopa ettevõtjad on oodatud osalema visiidil Euroopa Komisjoni ettevõtjate peadirektori Daniel Calleja juhtimisel Tel Avivi Iisraeli.

Osaleda on võimalik ametlikel kohtumistel, kuid visiidi põhiosaks on ettevõtjate kontaktkohtumiste üritus.

Fookus on järgmistel valdkondadel:

- kõrgtehnoloogia,
- turism,
- tööstus (*advanced manufacturing*),
- turvaline infrastruktuur.

Üritus on ainulaadne võimalus kui olete huvitatud äri- ning investeerimisvõimalustest Iisraelis, kohtumistest sealsete kontaktide ning potentsiaalsete partneritega.

**Registreerimise tähtaeg 18.06.2014.
Osalemine tasuta.**

Registreerimine ja lisainfo:
www.b2match.eu/m4g-israel2

RIGA FOOD 2014: RAHVUSVAHELINE TOIDUAINEVALDKONNA MESS JA KONTAKTKOHTUMISED LÄTIS

5. septembril 2014 Riias Lätis

Rahvusvaheline toiduainetööstuse mess kutsub osa saama uusimatest trendidest, innovatiivsetest lähenemistest ja toetab osalejate uusi kommerts-, tehnoloogia- ja teaduskoostöösidemetete loomist.

Olulised märksõnad:

- » toit ja joogid;
- » toidutöötlemine;
- » tehnoloogiad,
- » pakendamine,
- » toitlustamine,
- » hotellide ja poodide seadmed ning seonduvad teenused.

WIKICOMMONS

**Kontaktkohtumistele registreerimise
tähtaeg: 31.08.2014**

Lisainfo ja registreerimine:
www.b2match.eu/rigafood2014

METALLITÖÖ JA MASINAEHITUSE MESS AMB 2014 JA KONTAKTKOHTUMISED VISIIDIL SAKSAMAAL

16.-18. septembril 2014 Stuttgartis Saksamaal

WIKICOMMONS

Visiidi peamiseks teemaks on tootmismeetodid ja erihariduse tutvustamine Saksamaal.

Messiala on 105 000 ruutmeetrit ja 2012. a oli eksponeente 1344.

Messi peamised teemad:

- » metallilõikamise masinad;
- » robotid ja tööriistade käsitlemine;
- » tööstuslik tarkvara ja masinaehitus;
- » täppiseadmed, erinevad osad ja komponendid;
- » mõõtmissüsteemid ja kvaliteedi tagamine.

Visiidi osavõtutasu 250 eurot sisaldab külastusi, osalemist kontaktkohtumiste üritusel ning individuaalset messist osavõttu.

Registreerimise tähtaeg: 15.08.2014

Lisainfo ja info registreerumise kohta
Kaubanduskoja kodulehelt www.koda.ee

Kaubanduskoja kontakt:

Lea Aasamaa,
E-post: lea@koda.ee

Riigihanketeated

Norras hangitakse laevamootorite paigaldusteenuseid, remondi- ja hooldusteenuseid.

Tähtaeg 25.07.2014. Kood 223

Poolas hangitakse kivisöe või kivide lõikemasinaid.

Tähtaeg 01.07.2014. Kood 224

Poolas hangitakse veemootorid, raadio saateaparatuure koos vastuvõtuseadmega, arvutiterminale.

Tähtaeg 17.07.2014. Kood 225

Ungaris hangitakse peenrauakaupu (rauast või terasest keermetatud tooteid, võtmeid, tabalukkude osasid).

Tähtaeg 11.07.2014. Kood 226

Belgias hangitakse isoleeritud juhtmeid ja kaableid.

Tähtaeg 11.07.2014. Kood 227

MUU

Saksamaal hangitakse arvutilaudu.

Tähtaeg 28.07.2014. Kood 228

Lätis hangitakse mitmesugused toiduaineid.

Tähtaeg 15.07.2014. Kood 229

Saksamaal hangitakse puitkütuseid.

Tähtaeg 28.07.2014. Kood 230

Belgias hangitakse eriotstarbelisi tööriistu.

Tähtaeg 24.07.2014. Kood 231

Norras hangitakse krediitkaarditeenuseid kaitsektorile.

Tähtaeg 17.07.2014. Kood 232

VÕTA ÜHENDUST

Lea Aasamaa

Tel: 604 0083

E-post: lea.aasamaa@koda.ee

Koostööpakkumised

Iiri innovaatiliste 4-osaliste (olme)prügikastide tootja ja arendaja otsib vastavate toodete tootjat ja kokkupanijat Euroopast. Ettevõtte peab valmistama toodet litsentsi alusel ja omama kogemust survevalu alal.

Kood: BRIE20140114001.

Rootsi ehete disainimisega tegelev ettevõtte otsib terasest ehete tootjat. **Kood: BRSE 20140303002**

Rumeenia odavmüügipood otsib tuntud kaubamärkide ja aksessuaaride tarnijaid (naiste-, meeste- ja lasteriided ja aksessuaarid). **Kood: BRO 20140402002**

Saksamaa orgaaniliste kangaste ja tekstiili edasimüügiga tegelev ettevõtte otsib tekstiilivaldkonnas tegutsevat väikeettevõtet orgaanilisest siidist sallide ja rätikute tootmiseks. Ettevõttel peab olema kogemus orgaaniliste kangaste töötlemises. **Kood: BRIDE 20140324003**

Rumeenia alkohoolsete ja mittealkohoolsete jookide edasimüüja pakub oma teenuseid ettevõtetele, kes soovivad siseneda Rumeenia turule. **Kood: 20121211020**

Suurbritannia väikeettevõtte tegeleb raamatute valmistamisega ning otsib paberi, kaartide ja plastikpakendite tootjat. **Kood BRUK20140507003**

Suurbritannia erilahendusega invavarustuse toomisega tegelev ettevõtte otsib alltöövõtjat, kes saab teostada plasti- ja metallitöid (plasti survevalu, pulbervärvimine, polüuretaanist vormimine, lehtmehallitööd, torude painutamine jne). **Kood: BRUK20140516001**

Horvaatia dekoratiivsete karpide tootja otsib papitootjat jm selleks kasutatava materjali tarnijat (liim papp, kaunistused, PVC foolium, kilekotid jne).

Kood: BRHR20140506001

Sooe merendusvaldkonnas tehniliste teenuste osutamise ning biodiisli arendamise- ja tootmisega tegelev ettevõtte otsib biokütuse tarnijat Skandinaavia ja Balti riikidest, Venemaalt ning Ukrainast.

Kood: BRF 20140403001

Saksamaa liftiuste tootmisele ja edasimüügile spetsialiseerunud ettevõtte otsib uusi lehtmehalli komponentide tarnijaid Euroopast ja Türgist. Ettevõtte tootevalikus on liftikabiinid, -uksed ja turvasüsteemid.

Kood: 20120823019

Saksamaa tööriistade tootmisega tegelev ettevõtte otsib tööriistakastide tootjaid (pakkekastid, metallist ja plastikust kassetid, tööriistade hoidjad, terasest vardad jne).

Kood: 20120111005

Koostööpakkumiste põhjalikumad kirjeldused on nähtavad aadressil www.koda.ee/koostoopakkumised

KOOSTÖÖPAKKUMISTE
KONTAKTIDE INFO:

Aleksandra Kriventsova
Tel: 604 0082
E-post: Aleksandra.Kriventsova@koda.ee

MACFRUT 2014: RAHVUSVAHELINE JUUR- JA PUUVILJADE MESS NING KONTAKTKOHTUMISED ITAALIAS

24.-25. septembril 2014 Cesenas Itaalia

WIKICOMMONS

Järjekorras 31. Macfrut mess on kujunenud valdkonnas tegutsevate professionaalidele iga-aastaseks kohtumispaiigaks. Osalejad on spetsialistid-tootjatest töötlejateni, pakendajatest turundajateni, valdkonna tehnoloogias logistikani.

2013. a oli Macfrut messil 819 ekspONENTI, ca. 28 000 külastajat, 30 konverentsi, 483 kontaktkohtumist.

Valdkondlikud märksõnad:

- » puu- ja juurviljad;
- » seemned ja taimekasvatuse;
- » masinad ja tehnoloogilised seadmed puu- ja juurviljade töötlemiseks;
- » materjalid ja pakendamine;
- » turundamine;
- » logistika jpm.

Kontaktkohtumiste registreerumine kuni 29.08.2014:

www.b2match.eu/macfrut2014

Lisainfo messi kohta:

www.macfrut.com

Registreerujatele tasuta majutus, osalemine messil ja kontaktkohtumistel.

Kaubanduskoja kontakt:
Lea Aasamaa
e-post: lea.aasamaa@koda.ee

▶ SOTSIAALNE ETTEVÕTLUS

Sport ei ole üksnes füüsiline tegevus vaid ka võimalus õpetada eluks vajalikke oskusi

Heateo Sihtasutus edastab intervjuu meie vabatahtliku, **Elina Kivinukaga**, et inspireerida kõiki korraks kaasa mõtlema spordi ja treenerite rolli üle noorte elus. Kui soovid nõu või jõuga toetada riskioludes noorte arendamist spordi abil, võta meiega ühendust!

Joonis pärineb artiklist Daniel Gould & Sarah Carson (2008): Life skills development through sport: current status and future directions, International Review of Sport and Exercise Psychology, 1:1, 58-78

Heateo Sihtasutus käivitab riskioludes elavatele noortele suunatud spordil põhinevat ennetusprogrammi SPIN. Si-seministeeriumi toetusel ning koostöös jalgpalliklubide FC Flora ja FC Levadia, politsei ja Tallinna linnaga hakatakse kolm korda nädalas 10-16aastastele noortele pakkuma jalgpallitreeninguid ning eluks vajalikke oskusi arendavaid sessioone. 2014. aasta sügisel rakendub SPIN katseprogrammina Lasnamäel ja Põhja-Tallinnas.

Programmiga on vabatahtlikuna liitunud Elina Kivinukk: „SPIN meeldib mulle just seetõttu, et seeläbi ei ole eesmärgiks kedagi olümpiale saata. Aga sellest on kasu juba siis, kui kasvõi üks Kopli noor saab oma elule täiesti uue tähenduse.“

„Laiemalt huvitab mind spordi roll ühiskonnas. Kui enamasti nähakse spordi kasu paremas enesetundes ja tervises, siis mina tahaksin rõhutada ka võimalust noori positiivselt arendada,“ selgitab Elina. „Keskendusin oma magistritöös treeneri käitumisele ning uurisin, kuidas Eesti treenerid õpetavad noortele eluks vajalikke oskusi. Jälgisin nelja Eesti treenerit eri pallimängualadelt: mida nad treeningutel teevad, et noortele näiteks koostööd või tagasiside andmist õpetada, samuti uurisin intervjuude käigus nende filosoofiat ja põhimõtteid.“

Sellest tulenevalt on treeneril märgatavalt suurem roll kui vaid heade harjutuste väljamõtlemine või korra hoidmine. Trennis toimub ju noore kasvatamine, rõhutab Elina. „Mõni laps näeb treenerit rohkem kui oma isa, mis tähendab ka vastutusriikast rolli noorte kujunemise mõjutajana.“

Elina toob välja, et teooria kohaselt saab noori spordi abil mõjutada neljal moel:

- Esiteks võib spordis osalemine hoida ära võimalikke õigusrikkumisi. Ainult seeläbi, et noor käib sporditrennis, vähendatakse võimalusi samal ajal tänaval kuritegevusega tegelda.
- Teiseks on oluline tähtsustada treenerit kui positiivset eeskuju. Treener ei

kasuks tulevad. Nad saavad küll juba praegu üsna heal tasemel koolitusi, samas omavahelist koostööd ja kogemuste vahetamist saaks olla rohkem,“ peegeldab Elina leitud. „Üldiselt aga usun Eesti treeneritesse – nad teevad oma tööd südamega, kuigi tasu on väike, koormus suur ja tulemused tulevad pika aja peale. Näen,

▶ **Näen, et SPIN-laadset programmist on suur abi, läbi selle saame treeneritele pakkuda juurde noori arendavat oskusteavet.**

pruugi kunagi eluks vajalikke oskusi õpetada, aga enda käitumise kaudu – näiteks see, kuidas ta suhtub kohtuniku võistluste ajal või millistest viisakusreeglitest kinni peab, võib anda olulisi vihjeid käitumiseks.

- Kolmandal tasemel õpetab treener teadlikult eluks vajalikke oskusi. Sporditrennis pööratakse tähelepanu meeskonnatöö oskustele, tagasiside andmisele, üksteise toetamisele.
- Neljas tase lisab eluoskuste õppimisele juurde ka selle ülekandmise teistesse eluvaldkondadesse. Näiteks võib treener õpetada konfliktide lahendamist treeningutsituatsioonis, samas ka juurde mainida, et sedasama oskust saab kasutada ka koolis tülide lahendamisel.

„Eluoskuste arendamist spordi abil ei ole Eestis väga uuritud ja laiema kajastatud.“

et SPIN-laadset programmist on suur abi, läbi selle saame treeneritele pakkuda juurde noori arendavat oskusteavet. Ja kindlasti saame seejuures oluliselt toetuda treenerite senisele kogemusele – nad teavad, mis noorte puhul töötab ja mis mitte. See teeb neist programmi käivitamisel ühed kõige olulisemad koostööpartnerid.“

▶ **Kui sul tekkis küsimusi või soovid ise kaasa lüüa, võta ühendust SPIN-i käivitaja, Keit Fomotskiniga, tel 5306 0112, keit@heategu.ee**

HEATEO SIHTASUTUS

▶ EUROOPA UUDISED

Hüdrofrakkimine. Kas ka meil asjakohane?

ISTOCKPHOTO

Asi on energias. Järgnev põhineb ühel Euroopa Komisjoni (EK) teatisel „Süsiainesinike (näiteks kildagaas) uurimine ja tootmine Euroopa Liidus suuremahulise hüdrofrakkimise teel“ ja Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (EMSK) selle kohta koostatud arvamusel.

Meie ühiskond vajab energiat, mis on säästlik ja taskukohane ning millega varustamine on kindel ja usaldusväärne. Suur sõltuvus impordist ja ühest allikast on muu hulgas kiirendanud hindade tõusu ELis. Tehnoloogia areng on aga võimaldanud juurdepääsu ebatraditsioonilistele fossiilkütustele, mille ammutamine oli varem kas tehniliselt liiga keeruline või kulukas. Näiteks USAs annavad ebatraditsioonilise gaasi allikad

praegu 60% omamaisest gaasitoodangust, millest kildagaasi tootmine kasvab kõige kiiremini. See omakorda kasvatab odavama USA söe eksporti, eelkõige ELi. Võimalikud maagaasivarud kildakihtides on tekitanud suuri lootusi ka mõnel pool Euroopas. Kildagaas võib asendada rohkem süsihappegaasi tekitavaid fossiilkütuseid, vähendada sõltuvust ELi-välisest energiatarbijatest ning luua töökohti. See omakorda võib tähendada suuremat majanduskasvu ja riigi tulusid. Seepärast tegelevad mõned liikmesriigid aktiivselt kildagaasi uuringutega. Sellel medalil on ka teine külg. Kardetakse, et suuremahuline hüdropurustamine, mida nimetatakse frakkimiseks, võib põhjustada murettekitavaid mõjusid inimeste tervisele ja kesk-

konnale. Suur osa elanikkonnast tunnetab, et kildagaasiga seotud tegevuste puhul ei ole piisavalt kohaldatud ettevaatusabinõusid ega konsulteeritud üldsusega. Mõned liikmesriigid on otsustanud hüdrofrakkimise keelata või kehtestada selle suhtes moratooriumi. Nüüd siis asus EK teemat käsitlema ja töötas välja raamistiku ebatraditsiooniliste süsiainesinike ohutuks ja turvaliseks kaevandamiseks ELis.

KOMISJONI EESMÄRGID

Euroopa Komisjoni eesmärgiks on:

- tagada, et neil liikmesriikidel, kes tahavad mitmekesistada energiavarustust ja parandada konkurentsiolekorda, oleks võimalik teha seda ohutult ja tõhusalt;

- tagada selgus ja prognoositavus nii turul osalevatele ettevõtjatele kui ka kodanikele, kaasa arvatud uurimisprojektide jaoks; ning
- võtta täiel määral arvesse kasvuhoo- negaaside heitkoguseid ning kliima- ja keskkonnanriskide ohjamist, sealhulgas vastavalt üldsuse ootustele ka tervise seisukohalt.

Võib öelda, et EK on asunud täiendama ELi õigustikku esitades (teatise ja soovitusel) miinimumpõhimõtted süsivesinike uurimiseks ja tootmiseks suuremahulise hüdrofrakkimise meetodil. Selle eesmärgiks on teha kõnealuste ressursside arendamine ohutuks ja turvaliseks ning soodustada võrdsete võimaluste loomist sellele tööstusharule. Praegu saadaolevate andmete kohaselt näib kildakihtidest maagaasi tootmine Euroopas teiste mittetraditsiooniliste fossiilkütustega

► Suur sõltuvus impordist ja ühest allikast on muu hulgas kiirendanud hindade tõusu ELis.

võrreldes olevat kõige suurema potentsiaaliga. Tehnoloogiliselt kättesaadavad kildagaasi varud on hinnanguliselt 16 triljonit kuupmeetrit, mida on palju rohkem kui kinnisgaasi varusid (3 triljonit kuupmeetrit) või kivisöekihtides leiduva metaani varusid (2 triljonit kuupmeetrit). Uurimisprojektide edasi arenedes saadakse täiendavaid teadmisi kildakihtidest ja muudest ebatraditsioonilistest gaasi ja õli allikatest pärit majanduslikult tagasisaadavate ressursside kohta.

Kildagaasi tootmine võib anda suure impordisõltuvusega liikmesriikidele võimaluse mitmekesistada oma energiaallikaid ja parandada varustuskindlust. Kasuks tuleks isegi mõõdukas gaasihinna langus või hinnatõusu ärahoidmine. Kildagaasiga seotud tegevused võivad tuua otsest või kaudset kasu näiteks piirkondlike investeeringute kaudu taristusse, otsesete ja kaudsete tööhõivevõimaluste kaudu

ning maksudest, lõivudest ja litsentsitasudest tulenevate avaliku sektori tulude kaudu. Miinuspoolele jääb aga see, et kildagaasi ammutamine toob kaasa üldiselt suurema ökoloogilise jalajälje võrreldes traditsioonilise gaasiga. Puurkaevud peavad olema sügavamad, puurimine toimub peamiselt maismaal ja hõlmab palju suuremat maa-ala. Kuna kildagaasi puurkaevude tootlikkus on üldiselt madalam kui tavapärase puurkaevude oma, on lisaks sellele vaja puurida rohkem kaeve. Mõned neist riskidest ja mõjudest võivad olla piiriüleised, näiteks vee- ja õhusaaste puhul.

KOMISJON SOOVITAB

Keskkonnanriskid ja nendega kaasnevad terviseriskid on pannud inimesi muretsema, põhjustanud sealhulgas ka otsest vastuseisu kildagaasi projektidele. Seetõttu kutsub EK oma soovitusel liikmesriike üles tagama eelkõige järgmist:

- tuleb läbi viia keskkonnamõju strateegiline hindamine enne litsentside andmist süsivesinike uurimiseks ja/või tootmiseks, kui sellega eeldatavalt kaasnevad suuremahulise hüdrofrakkimise toimingud;
- tuleb teha tegevuskohast lähtuv riski kirjeldamine ja hindamine nii maa-aluse piirkonna kui ka maapealse pinna kohta;
- tuleb teha lähteolukorra aruanne (milles käsitletakse näiteks vee, õhu, seismilisuse olukorda), et luua võrdlusalus edasiseks järelevalveks või vahejuhtumite jaoks;
- tuleb üldsusele teada anda igas puurkaevus suuremahulisel hüdrofrakkimisel kasutatud vedeliku koostis ja reovee koostis, lähteolukorra andmed ja järelevalve tulemused;
- puurkaev peab olema nõuetekohaselt isoleeritud ümbritsevatest geoloogilistest kihtidest, eelkõige selleks, et vältida põhjavee saastamist;
- pihkumine (gaaside vabanemine atmosfääri) peab piirduma kõige erakorralisemate tööohutusjuhtudega, tõrvikpõletamine (gaaside kontrollitud põletamine) peab olema minimeeritud ja gaas tuleb koguda selle edasiseks kasutuseks (nt kohapeal või gaasijuhtmete kaudu).

Üldsuse kaasamise hõlbustamiseks asutab EK ebatraditsiooniliste süsivesinike kaevandamise Euroopa teaduse ja tehnoloogia võrgustiku, mis ühendab spetsialiste tööstusest, teadus- ja akadeemilistest ringkondadest ning kodanikuühiskonna esindajaid. Algatuse „Horisont 2020” tööprogrammis aastateks 2014–2015 on teatatud edasistest teadusuuringutest kildagaasi uurimise ja kasutamisega kaasnevatest keskkonnamõjudest ja -riskidest aru saamiseks, nende ärahoidmiseks ja vähendamiseks. Liikmesriike kutsutakse üles kohaldama soovitusel põhimõtted kuue kuu jooksul ning alates 2015. aastast teavitama igal aastal EKd vastuvõetud meetmetest. Komisjon jälgib rakendamist ja koostab avaliku tulemustabeli liikmesriikides valitseva olukorra võrdlemiseks ning annab 18 kuu pärast hinnangu selle poliitika tõhususele. Lõpetuseks aga peal- kirjas esitatud küsimus: kas see teema on ka meil asjakohane?

► *Komitee kohta saab lähemalt lugeda aadressilt www.eesc.europa.eu*

REET TEDER

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja esindaja EMSKs

► KAUBANDUSKODA PAKUB

Osale oma ettevõttega Eesti suurimal ettevõtluskonkursil!

Ootame kõiki Kaubanduskoja liikmeid veel enne suvepuhkuste perioodi osalema suurimal ettevõtluskonkursil, kus valitakse välja **Eesti Parim Ettevõtte 2014**. Kui varasematel aastatel on Kaubanduskoda ja Tööandjate Keskliit koostanud konkurentsivõimelisemate ettevõtete edetabelid ning Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS) pärjanud tublimat ettevõtet Ettevõtluse auhinnaga, siis sellel aastal valitakse kahe konkursi parimate hulgast see kõige tublim ja parem ettevõtte. Muudatuseks on veel seegi, et sellel aastal ei saa Konkurentsivõime Edetabelis

► **Kaotajaid konkurssidel ei ole, kuid oma tegevuse peegeldusest ja tunnustusest võidavad kõik osalejad.**

osaleda riigi enamusosalusega ettevõtted.

Konkursi **Eesti Ettevõtete Konkurentsivõime Edetabel 2014** raames koostatakse ettevõtete üldine konkurentsivõime paremusjärjestus ettevõtete majandusnäitajate põhjal. Konkursi raames selgitatakse välja parimad nii suurettevõtete, keske- ja väikeettevõtete kui ka mikroettevõtete arvestuses, lisaks koostatakse edetabelid järgmistes valdkondades: jaekaubandus, hulgikaubandus, tööstus ja energeetika, toiduainetööstus, ehitus, side/kommunikatsioon/IT-teenused, transport ja logistika, arhitektuur ja projekteerimine, põllu- ja metsamajandus, turism, finantsvahendus, äriteenindus ja kinnisvara, teenindus. Konkursi eesmärgiks on ai-

data kaasa ettevõtluse edenemisele, Eesti ettevõtete konkurentsivõime kasvule ning koos sellega majanduse kiiremale arengule. Samas pakub konkursil osalemine ettevõttele hea võimaluse oma tuntuse suurendamiseks.

Konkurss on kõrgeimaks tunnustuseks ettevõtetele ettevõtlusorganisatsioonide poolt. Esita oma ettevõtte andmed hiljemalt **30. juunil**. Oma andmed on esitanud juba hulgaliselt ettevõtteid!

Konkursi **Ettevõtluse Auhind 2014** raames selgitatakse välja riigile enim kasu toonud ettevõtteid viies kõige olulisemas valdkonnas: aasta uuendaja, aasta välisinvestor, aasta disaini rakendaja, aasta piirkonna ettevõtte ja aasta eksportöör. Konkursi Ettevõtluse Auhind on kõrgeim riigipoolne tunnustus ettevõtjatele ja ettevõtlikkusele ning samas ka pikima ajalooga ettevõtluskonkurss Eestis. Esita oma ettevõtte info hiljemalt **31. juulil**.

Mõlema konkursi tugevaimate seast valib sõltumatu žürii välja ettevõtte, kes pärjatakse tiitliga **Eesti Parim Ettevõtte 2014**. Konkurside parimad ning peavõitja kuulutatakse välja pidulikult tseremoonial juba selle aasta sügisel. Lõppvalikul arvestatakse ettevõtte majandusnäitajaid, keerulises majanduskeskkonnas hakkamasaamist, panust töökohtade loomisel, tegevusi ekspordi suunal, uuendusmeelsust, uute ärimudelite rakendamist ning panustamist ühiskonda.

Ootame teie aktiivset osavõttu!

MIKS OSALEDA?

- » Osalemine on ettevõttele hea võimaluse oma tuntuse suurendamiseks.
- » Saate hea võimaluse end konkurentidega võrrelda.
- » Parimad pälvivad ettevõtlusorganisatsioonide ja riigi kõrgeima tunnustuse.
- » Konkursi võitjad saavad õiguse kasutada vastavasisulist märgist oma kodulehel ja materjalides.
- » Konkursiga kaasneb suur meedia-kajastus.
- » Konkursi parimad saavad kutse pidulikule auhinnagalale.

Alusta siit:
www.ettevotluskonkurss.ee

MOONIKA KUKK
Turundusdirektor

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUS- KOJA LIIKMETE KORRALINE ÜLDKOOSOLEK

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmete korraline üldkoosolek toimub

30. juunil 2014 algusega kell 15.00

Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn).

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhatus on esitanud arutamiseks:

2013. aasta majandusaasta aruande ärakuulamine ja kinnitamine.

Käesolevaga palume liikmete seisukohti koosoleku päevakorra kohta. Oma

ettepanekud palume esitada hiljemalt 20. juunil aadressil koda@koda.ee või:

**Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
Toom-Kooli 17, 10130 Tallinn**

2013. a majandusaasta aruandega on võimalik tutvuda Kaubanduskojas kohapeal või aadressil: koda.ee/aastaruanne

Ootame aktiivset osavõttu!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhatus

KAUBANDUSKOJA TENNISeturniir

Kaubanduskoja Tenniseturniiril võidutsesid seekord naised

18. KAUBANDUSKOJA TENNISeturniir toimus 31. mail Pärnu Kesklinna Tenniseväljakul. Traditsiooniliselt ootas osalejaid hea ilm, rikkalik auhinnaud, tugev võistlusvaim ja toetavad pealtvaatajad. Kuid üht traditsiooni suudeti sel korral siiski murda. Nimelt saavutas turniiril võidu esmaskordselt naispaar koosseisus Ilona Poljakova (Estonia Spa Hotels AS) ja Sirje Peetri (Arco Vara AS), kes alistasid finaalis teise koha võitjaid Rando Lainvee (Atoy Automotive Estonia OÜ) ja Viljo Naar (Gvandon OÜ) tulemusega 8/6. Kolmanda koha võitjad olid Aivar Kamm Siemens Eesti filiaal OY ja Tõnu Kull (Maru Ehitus AS) ning lohuturniiri võitjaks tulid Tarmo Thomson (Prelvex OÜ) ja Rainer Toome (Wendre AS).

Turniiril osales kokku 38 harrastajat. Võistlus viidi läbi igamehe paarismängu

süsteemis, paarid ja turniiritabel loositi vahetult enne turniiri algust kohapeal kõikide osavõtjate juuresolekul. Võrdsete paaride tagamiseks olid võistlejad eelnevalt jaotatud tugevusgruppidesse Eesti Tenniseliidu eksperdi ja harrastusliigade korraldaja Toomas Kuuma poolt.

Selleaastast võistlust iseloomustas tasavägiste mängude suur arv. Lausa kolm mängu lõppes tulemusega 7/6.

Osalejate hinnangul on Kaubanduskoja tenniseturniir koht, kus on kohal palju olulisi inimesi ja tennisemängu kõrval saab sundimatus õhkonnas vahetada olulist informatsiooni ning sõlmida uusi tutvusi, mis selgi korral viisid juba edasiste äriliste suheteni ettevõtjate vahel. Kaubanduskojal on väga hea meel tõdeda, et Kaubanduskoja Tenniseturniir on leidnud oma kindla koha liikmeskonna tennisemängijate kalendrites.

Ootame Kaubanduskoja liikmesettevõtete tennisemängijatest esindajaid turniirile ka järgmisel aastal!

Kaubanduskojal on hea meel tänada tenniseturniiri toetajaid, kelleks olid: Euronics, Saku Õlletehas, Silberauto, Dermoshop, Kihnu Kala, Estonia Spa Hotels AS, Stillabunt ja Taktikalise Laskmise Keskus.

KATI KRASS

Pärnu esinduse
projektijuht

„Väga hästi organiseeritud ja ladusalt läbiviidud üritus. Minu arvates teeb turniiri põnevaks ja ettearvamatuks just enne mängu toimuv paaride avalik loosimine, mis tekitab konkurentsi ja annab kõigile võrdsed võimalused edu saavutamiseks. Seetõttu saab turniiril tuttavaks ka paljude uute ja huvitavate inimestega, kasvõi oma partneriga. Järgmisel korral tahame, et Wendrest osaleks turniiril veel mõni töötaja. Aasta on aega harjutamiseks!“

Vahur Roosaar, Wendre AS juhatuse esimees

„Üritus meeldis igati. Osalesin esimest korda ja see andis torelda kogemuse, mis päädis meeldiva emotsiooni ja võiduga. Turniir oli hästi korraldatud. Järgmisel aastal osalen kindlasti ja üritan esikohta kaitsta. Seda muidugi juhul kui loosiõnn naeratab ja taas hea partneri annab. Tänu turniiri sponsoritele ja korraldajatele!“

Sirje Peetri, Arco Vara AS

KODA KUTSUB OSALEMA FINANTSKOOLITUS FIRMA VÕTMEISIKUTELE II

Jätkame kevadel alanud finantskoolituste tsüklit teise osaga, mis keskendub kuluarvestuse, eelarvestamise ja rahastamisega seotud küsimustele.

Seminaridel toetatakse koolitustsükli esimeses osas omandatud teadmiste ja eelkõige on need mõeldud neile firma võtmeisikutele, kellel puudub finantsalane eriharidus.

Koolitusel kasutatakse praktikas korraldult järele proovitud meetodikat, mis muudab finantsküsimused huvitavaks ja mõistetavaks.

Koolitustsükli teine osa toimub 30. septembril, 28. oktoobril ja 25. novembril 2014. kell 11.00–16.15 Eesti Kaubandus-Tööstuskojas (Toom-Kooli 17).

Koolituse läbinutele väljastatakse sellekohane tunnistus.

Koolitaja **Margus Tinit** on Eesti Raamatupidajate Kogu juhatuse liige ja vandeauditiitor. Ta on tegele nüüd finantskoolituste läbiviimisega alates 1992. aastast.

Käsitlemisele tulevad järgmised teemad:

Kuluarvestus (30. septembril)

- Finants- ja juhtimisarvestuse erinevused ning sarnasused.
- Toote- ja perioodikulud – tulud-kulud raamatupidamises.
- Finantsarvestuse (raamatupidamise) piiratus ja sobimatus paljude juhtimist otsuste vastuvõtmiseks.
- Asjassepuutuvad ja mittepuutuvad kulud.
- Juhtimiseks vajalik kuluarvestus.
- Püsi- ja muutuvkulud. Kasumiläve analüüs ühe ja mitme toote korral.
- Kulude juhtimine piiratud ressurside korral (piirangute teooria, *throughput accounting*, lineaarne planeerimine ja Excel'i Solver).
- Otsesed ja kaudsed kulud.

- Kulude jaotamine toodetele ja teenustele (otse- ja kaudkulud).
- Kululiigid, -kandjad ja -kohad. Tegevuspõhine kuluarvestus (ABC süsteem).
- Hinnakujundus lähtuvalt kuludest ja turust.

Eelarvestamine (28. oktoobril)

- Eelarvete süsteem – tegevus-, investeringute- ja rahavoo eelarved.
- Eelarvestamise perioodid. Tuleviku prognoosimise meetodid.
- Erinevad lähenemisviisid eelarvestamise protsessile (*0-based*, *Bottom-Up* ja *Top-Down*, paindlikud eelarved, vastutuskeskused, arvestuslikud sisehinnad, variatsiooni analüüs jne).
- Investeringute lühi- ja pikaajaline eelarvestamine (analüüs).
- Raha ajaväärtuse kontseptsioon.
- Rahavoogude aruanded – otsene ja kaudne meetod.
- Rahavoogude eelarvestamine – rahavoo plaan.
- Täissüsteemne pilt finantsarvestusest.
- Pro-forma aruanded ja asjaolud, mis tavalise rahavoo plaani koostamisel võivad kahe silma vahele jääda.
- Kõikehõlmav eelarve (ja/või operatiivne aruanne) ühel lehel.

Rahastamine: laenu ja omakapital (25. novembril)

- Kapitali mõiste ja koosseis.
- Võõrkapital ja rahastamistingimused (laenu, liisingud, faktooringud jmt).
- Laenuarvutused (põhiosa, intressid, laenumaksed, intressi määrad jmt).
- Kas laenuvõtmine on kasulik või kahjulik?
- Kuidas laenukontorid intressiarvestusega vassivad?
- Excel'i ja finantskalkulaatori kasutamine investeringute ja laenu arvestamisel.
- Kapitali (keskmine) hind (WACC, CAPM).
- Kapitali hinna rakendused (EVA, ROCE) ning seosed finantsanalüüsi ja ettevõtte väärtuse hindamisega.
- Omakapitali ja aktsiate suhtarvud.
- Ülevaade ettevõtte väärtuse hindamise meetoditest (lähtuvalt netovarast ja firmaväärtusest, oodatavatest kasumitest, diskonteeritud rahavoogudest jne, kiirhinnangud ja rusikareeglid).
- „Loominguline raamatupidamine“ ja pettused finantsarvestuses.

WIKICOMMONS

Kolmepäevase koolituse osalemistasu on Kaubanduskoja liikmetele 235 eurot ja mitteliikmetele 470 eurot, hinnale lisandub käibemaks. Kui ühest firmast on mitu osalejat, siis rakendatakse hinnasoodustust -5%. Hinnas sisalduvad jaotusmaterjalid, lõunad ja kohvipausid.

INFO JA REGISTREERIMINE:

Toomas Hansson

Tel: 744 2196

E-mail: toomas@koda.ee

UUED LIIKMED

HARJUMAA JA TALLINN

CITODAT INVEST OÜ	www.zubrtrain.net	Logistika.
METALLISEERING OÜ	www.metalliseering.ee	Metallitöötus ja metallpindade katmine metallidega. Metalliseerimiseseadmete ja kaitsevarustuse hulgi- ja jaemüük.
MONEYZEN OÜ	www.moneyzen.eu	Andmetöötlus, veebihosting jms tegevused.
MYCREDIT ESTONIA OÜ	www.mycredit.ee	Muu laenuandmine, v.a pandimajad.
PRINDI.ME OÜ	www.fuzelab.ee	Trükkimine. Reklaam. Kujundusteenused.
RANDOMER OÜ	Veoautode, haagiste rent.	Heli-, valgus-, video- ja lavatehnika rent, müük ja hooldus.
SIA UNICREDIT LEASING EESTI FILIAAL	www.unicreditleasing.ee	Liisingfinantseerimine.
TAVEPRO OÜ	www.tavepro.ee	Metallkonstruktsioonide tootmine.
KAUL PROJEKT OÜ	www.kaul.ee	Katlamajade rajamine. Kütte-, ventilatsiooni- ja kliimaseadmete paigaldus.
LUBTEC OÜ	www.devin.ee	Määrdeainete hulgemüük.
PLANESTAR OÜ	www.planestar.eu	Reklaamiagentuur.

IDA-VIRUMAA

FREE TRADING OÜ	Õmblemine.
-----------------	------------

JÕGEVAMAA

FOKSFORST OÜ	Metsavarumine. Metsakinnistute ost ja müük. Raieõiguse ost ja müük.
--------------	---

PÄRNUMAA

STYKEL OÜ	www.estonianfirewood.ee Kaminapuude tootmine ja hulgemüük.
-----------	--

TARTUMAA

CREDIT.EE OÜ	www.credit.ee	Eraisikute väikefinantseerimine.
TT PRINT OÜ	www.ttprint.ee	Trükkimine ja sellega seotud sidusalad.

VALGAMAA

VIKING HOLZ OÜ	www.vikingholz.de	Puidu hulgemüük. Kolimisteenused.
----------------	-------------------	-----------------------------------

JUUBILARID

Õnnitleme ettevõtte juubeli puhul!

55

TEASPON AS
liige alates 1990

20

I&T METALL OÜ
liige alates 1999
LETOFIN AS
liige alates 2002

15

BALTIC LOGISTICS OÜ
liige alates 2001
INDOORS OÜ
liige alates 2006
PROFITEAM OÜ
liige alates 2003
SONOCO-ALCORE OÜ
liige alates 2002

10

ARSTLIK PERENÕUANDLA OÜ
liige alates 2011
GIFT LINE OÜ
liige alates 2012
QURETEC OÜ
liige alates 2009
VOLLERS TALLINN OÜ
liige alates 2005

5

BINDINGWIRE OÜ
liige alates 2012
DARINA FISH OÜ
liige alates 2010
DOKTO BALTIC OÜ
liige alates 2012
STRAM OÜ
liige alates 2009

OSALE OMA ETTEVÕTTEGA EESTI SUURIMAL ETTEVÕTLUSKONKURSIL 2014!

EESTI SUURIM ETTEVÕTLUSKONKURSS

ETTEVÕTLUSE
AUHIND 2014

Korraldaja: EAS

KONKURENTSIVÕIME
EDETABEL 2014

Korraldajad: Eesti Kaubandus-
Tööstuskoda ja Tööandjate Keskkliit

KES LENDAB
KÕIGE KÕRGEMALE?

VAATA LÄHEMALT:
ETTEVOTLUSKONKURSS.EE

